

DIURNALU GLUMETIU SOCIALE-POLITICU-TOCU.

Făc'a acésta va esi de tcei ozi pe luna, in 10. 20. 30-a di pone tã regutare; era de a-ici in colo o datu pe septemana, ca si pone acilea: Martisér'a. — Prenumeratu nile se prîmescu in tôte dîcele.

Pretiuu pentru Ostrunguri'a: pre anu 6 fi. pre 1/2 de anu 3 fi. pre unu trîluniu 1 fi. 50 cr. era pentru strainetate: pre anu 8 fi. pre 1/2 de anu 4 fi. pre unu trîluniu 2 fi. in v. a.

Tôte siodioniele si banii de prenumeratiune sunt de a se tramite la Redactiunea diurnalului: Aradu, strat'a Tejeki, nrulu 27.

Inseratiunile se prîmescu cu 7 cr. de linia, si 30 cr. tacse timbrale. Unu esemplariu costa 15 cr. si se pôte capetã in librari'a lui M. Klein jun d'in Aradu.

Inainte cuventare.

Cu nrulu de facië intrãmu in trîluniulu alu duoile (Aprile — Juniu) d'in anulu acest'a.

Si éta mereu imbetranimu si noi, déra nu cu anim'a; cà-ci anim'a nu imbetranesce neci o-data. Pr'in urmare anim'a nóstra are sã remana totu *vesela* si *romanésca!* . . . .

Si fiindu-cã cu asta luna a datu si prima-véra, candu si natur'a e mai vivida si mai spornica,

dãmu de scire, cà si noi *cu nrulu de facië incepemu a scôte diuariulu de 3 ori pe luna si la a 10. 20. si 30-a di si vomu dá mai desu caricature, totu numai pe lunga pretiuu de pone acum: 1 fi. 50 cr. pe unu trîluniu.* *)

Si de cum-va spriginulu on. publicu va fi mai crescendu, *totu pe acestu pretiu in cu-rendu* vomu editã diariulu éra-si *o-data pe septemana*, ca astfeliu sã fia d'in nou Gur'a-satului *diariu de septemana*, adica *lucus a non lucendo*.

Si ast'a s'ar potè càtu mai curendu. Cum si nu? Romanulu d'in firea lui este veselu, glumetiu si satiricu; a-poi sã nu póta elu sustienè o *singura* gazeta vesela, glumétia si satirica? mai multu: sã o avente chiaru pe de-a-supr'a foiloru straine de acésta specialitate, a le caroru nému d'in fire nu este atãtu de glumetiu si spiritualu, precum este romanulu nostru?!

*) Cele-lalte diuarie sunt rogare, sã binevoiésca a luã notitia despre acést'a in procsimulu loru nru. Red.

Voiti numai a conlucrá (dér nu totu numai calumniandu, pamphetandu si persiflandu) si a penumerá, si siguru veti potè! . . .

Haid' dér cu Domnulu santulu, si d'in cuventu a buna séma trupu se va face!!

Alu Domnieloru vóstre

sluga buna si credintiósã:

Redactiunea de la „Gur'a-satului.“

Sinodulu eparchiotu gr. or. romanu d'in Aradu.

Esenti'a fiintiei constitutionalismului consiste in controlulu ce fia-carui'a este iortatu a luã puteriloru conducatorië (fia acele alcatuite chiaru si d'in santi parinti,) pe càile — bine intielesu — admise de legi.

Si d'in firea omului nu suntemu aplecati a crede orbisiu nemicu ce ni se presenta de la guvernanti nostri, pone ce nu ni bagãmu degetele in cóstele deosebiteloru dosarie oficiósë si manele pone in cotu in cassele fundatiuniloru, fia ele chiaru si Wertheimiane.

Cu unu cuventu cei guvernati d'in firea loru sunt Tom'a.

Fca, pentru ce pusu-s'a intrunirea sinódeloru eparchiali tocmã pe diu'a santului Tom'a, a patronului celoru ocarmuiti!

Asiè-déra si estu tempu sinodulu nostru trebuiã sã fia convocatu pe ast'a di, a credintiosiloru necredintiosì . . . .

Bine o dice némtiulu: (cà-ci mare draeu e némtiulu!) „Ungefehrt ist auch gefahren!“

Pone acum mai trecea si dical'a d'in sant'a scriptura: „multi chiamati, dér pucini alesi!“ Acum inse mai potrivitu suna: „multi sunt alesi, dér pucini chiamati!“ . . .

Vin'a o supórta Machiaveli și invetiaceii lui.

Dér la urm'a urmeloru, ce alta ratiune ar avè „chiamarea duhului santu,” de cumva nu aceea, ca pre cei alesî-nechiamati să-i lumineze, spre a meritá incai diurnulu de pe o singura di?! . . .

Si cá asta data duhulu santu s'a potutu coborí a-supr'a dnloru sinodalnici, fore pedeci, se póte multumí in mare parte, epítropului primariu de la baseric'a parochiale d'in Aradu, cá-ci cu câte-va díle mai inainte a datu să se curetie plafonulu basericeii de mregile cele dese a le paianginiloru.

Altecum o patiamu, alu dracului, cá duhulu santu, coboritu d'in vezduhu remanea acatiatu in celo mregide paiangini, si ori ne apucamu de lucru, cei mai multi neluminati, ori nu se tiené sinodu in anulu acest'a.

Cuiulu d'inu driculu carului erá déra acum inlatu-rarea mregiloru de paiangini de pe plafonulu basericeii.

Fia laudatu epítropulu basericeii nóstre!

Dupa sant'a rugatiune de iluminare, deputatii s'au dusu la sídietetória unde am auditu unu cuventu de deschidere, ca si care neci n'am mai auditu, neci n'am mai cetitu. Dreptu-ce (auscultati a-ci intieptiune drépta,) s'a datu comissiunei de organe-bine-resunatórie, ca să rida si să planga a-supr'a lui! . . . .

Asíe a fostu elu alcátuitu; cu mare diplomatia adicate.

Unu deputatu peccatosu, Giuméra cu numele, totu-sí s'a aflatu indemnatu a multumí pe tóte octavele pentru acést'a alcatuire.

Cuventarea lui nu a fostu data vre unei comisiuni, dér a fostu datu elu insu-sí, si pe a-ci, pe aci, erá să i se dee pasportulu de drumu; noroculu a fostu numai, cá cu o di mai inainte fuse atátu de precautu, ca, să se recomende inaltei gratie, rostindu o frumósá cuventare de multumire (pentru densulu antecipata) la discursulu de deschidere.

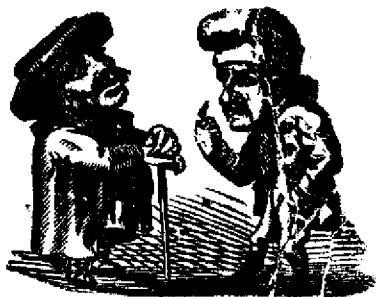
(Se va urmá.)

Anecdote d'in poporu.

Intr'o comuna findu crestinii nostri fórte basericosi, *) in diu'a de santele Pasci au dusu atáte prescure (pasci) la baserica, de s'au facutu unu vrayu mare d'in ele.

Pop'a esí d'in altariu, ca să li multumésca, si punendu-se in dosulu vrayului de prescure, de unde in facie nu i se potú vedé numai chiaru capulu, li dfse: „Acum atát'a me vedeti; dee Domnedicu, ca la Pascile d'in anulu viitoriu neci atát'a să nu me mai poteti vedé!” . . . .

Tand'a si Manda.

T. Óre ce póte fi caus'a, de mai tóte dívariele d'in Romani'a facu opusetiune guvernului liberale natiunale alu lui Ionu Braténu?

M. D'a-poi ce alt'a să fia, de cátu, cá mai multi sunt cari ar voi să fia ministrii, de cáti ministrii sunt.

T. Vedi ast'a o fi!

T. Óre de ce scopu póte să fia proiectulu de lege pentru introducerea limbei magiare in scólelele confesionali, cá dóra in Ungari'a nu numai magiari se afla?! . . .

M. E de acelu scopu, mòi eusere, ca si purcariulu satului să scie bine ungresce.

T. Dér de ce tréba să fia purcariulu satescu limb'a ungresca?

M. D'a-poi candu va fi să aiba ce-va pricina, să se póta intielege cu judecatorii tieiei, solgabireulu, vicispanulu si ceia-i-alti slujbasí ai varmegiei.

T. Asíe; acesti domni ar trebui să scie limb'a poporului, déca li-su dragi diregatoriele, cá dóra *diregatorii* sunt pentru poporu.

M. Ei in alta lume, dér nu in tíer'a ungresca, cá-ci a-ici si ast'a, ca multe alte lucruri, sunt intórse cu susulu in diosu; ai să o scii, mòi eusere, cá a-ici *poporulu e* pentru diregatori, si déca nu-ti place acést'a oronduiéla a tieiei: cara-te de a-ici in tíer'a turcésca, cá a-colo dóra va fi mai bine . . . .

D'in viitorulu celu mai de a-própe.

— Faceti-ve mila si pomana, de unu betu dascalu betranu romanescu, de la satu, pre care guvernulu magiaru l'a scosu d'in slujba, pentru cá la betranetiele sele nu a potutu invetiá bine gréu'a limba ungresca . . . . Of, fia ve mila!!

*) Rara virtute in dílele de astadi!

Cărti și solii.

Jupane Gur'a-satului!

Cunoscându-te pre O. DȚa ca pre unu omu dreptu, care ti-ai căstigatu mari merite și pr'in camer'a desbracătîloru și fore temere de solgabirei, ai sbiciuitu tôte vitîile ce ti-au venitu la cunoscîntî'a Prê cînstiei tele, pre ori ce terenu pone chiaru susu in forulu nostru supremu legislativu basericescu. Pe baseu filosofiei de viétia ai aperatu chiaru și pre nêmulu tieganescu, unde acest'a a fostu pe nedreptulu năpăstuitu.

Spriginindu-te chiaru și io, subscrisulu, pe calea acêst'a umanitaria cu puçînele mele fortie spiritali, vinu a te rogă, să fii atătu de bunu, ca să publici lunei celei rele, intru interesulu deslegarei luminei intunecate facie de nêmulu nostru tieganescu, in urmatóriele:

Tatálu nostru tieganescu.

„Maro dad, ke tu hall andro boloppen, me mangava tot, ke me ssasti te daf tot i patuf; te vell tiro barweleppen, deh, ke te well tiro peneppen, ssir andro boloppen, nina ssir apri puh. Deh meen maaro sweto maaro oda diwes. Proschker men mahre greschhe, ssi mee proschkerwaha lene lenghere greschhe, kohn pess andre mee de greschenssa kerena, na ligger men andro grechhes, hadde mee misejepaster. — Tiro hi barweleppen te sor te patuco ada dschimaster dschin ko dschiben!“

Acestu textu corectu dupa limb'a nòstra eschide tôte formele de tatálu nostru asid numitu tieganescu, ce ne batjocoresce limb'a nòstra in celu mai sentietoriu modru, precumu este d. e. și urmatoriulu:

„O dada nostru ostronomu, sfintii picinaia, cà nastii, ca na gozdii, cana scava și slava tôte maruntielele, cocolenti flenti, sflenti, in veci, cata sfintei matarnitia, co prepus scolelatu, cata manan ghesa gaga, amin!“

Si alte forme am mai auditu pre cari nu voiescu a le reproduce, cà mi-se sburlesce pèrulu și turbura anim'a tieganésca.

Facie de acestea atentate grósnice a-supr'a limbei nòstre protestandu cu tóta tari'a, me obligu a vi comunică o parte d'in rogatiunile nòstre tieganesci, déca veti fi asid de buni, ca să mi le publicati.*)

Adres'a mi-este:

„N. Ciuri in Pàrlesci.“

La o vediuta.

Stapanulu casei: A cu bine ati venitu, Rerendissimiloru dni parinti! poftimu a vi luá locu; — poftimu a ve face comoti.

Óspetii: Nu mai e trebuntia, să ne mai facemu comoti, cà-ci „comoti“ suntemu noi in destulu! . . .

Deslegarea ghiciturei d'in nrulu 5. este:

PAPARUGA.

Esacta deslegare am priimitu numai de la dlu T. Co s-m'a d'in Caprutî'a; deci, ori voi sórtea, ori nu, Dsa deveni asta data premiatu cu unu taleru austriacu de 1 fiorina, ce i se si inaintă francatu pr'in posta.

*) Prê buerosu.

Gur'a intieleptului.

Candu barbatii voru să ia cu asaltu fortarétî'a animei femeesci, se arunca la genunchele posesórei, și declama ca unu actoru romanu.

Curs'a e gat'a.

Femeile credu, cà adoratorii loru nu mai au atunci petióre, și cà voru stá eternu lunga ele.

Incelatiune!

Barbatii se punu in genunche, ca să se odihnésca, și să li fia fug'a usióra, dupa ce voru fi fericiți . . . . .

Incede-te in tóta lumea ca in tine insu-ti, cà-ci omulu nu trebue să se încrêda de totu in sine!

Dupa „Romani'a lib.“

Gur'a orasului.

(§.) Septeman'a trecuta dlu profesore de la institutulu pedagogico-clericalu d'in Aradu, Drulu Atanasiu Siandoru intr'o publica prelegere si-aretà in modu umoristicu seriósele sele *studii a-supr'a unitatii ortografiei romane*. Intre altele Dsa recomandà cà, avendu nevoia să facemu d'in a e o semivocalu, vocalu diumetatitu, séu, precum dlu profesore ilu numise, vocalu slabu, de I. gradu, ceea ce noi caracterisamu cu â, să li punemu unu • de desubtu, dandu-li urmatóri'a figura:

a e o

éra candu voimu să avemu d'in a e i o u unu semivocalu, vocalu diumetatitu, ori fia și vocalu slabu, de II. gradu, ceea ce in comunu se caracteriséza cu â, ê, î, ô, û, să-li punemu duóe •• de desubtu, éca asid:

a e i o u

Mai recomandà, ca si consonantelor d si t să li punemu unu • d'in diosu, ca celu d'antaiu să ni servésca de z, éra alu duoilea dreptu cz, buna óra:

di=z, ti=cz.

Unu glumetiú inse observà, cà acésta ortografiá póte să fia numai de iérna buna, dér de véra de locu; cà-ci punendu-se muscile vér'a pe o carte tiparita cu asemene puncte, si mai lasandu si ele óuele loru, totu atâte puncte negre, pe de desubtulu literelor, ar face o confusiune babilonica, ne mai cunoscendu-ni neci noi insine limb'a . . . . .

Gur'a tieriei.

(§.) Alegerile deputatiloru pentru sinodulu d'in Caramisedes, asta data ca neci o-data, s'au intemplatulu „baísu“ catanesce. S'au stinsu stelele radiatorie cu mesteslugu, si s'a datu porunca a se aprinde stertiurile d'in diecesa. Mai remane acum, ca dísulu sinodu epar-

chiotu să-si tiena stedintiele sele in vre o pescera câtu mai intunecósa, buna óra ca crestinii in vremurile be-trane, a-poi să vedemu ce se va potè cu acele sterturi! Ca de corolariu mai amintimu a-ci, pentru lamurirea situatiunei de a-colo, cà si vicispantul Pausz va asiste la sedintiele acelu sinodu. A-poi de, finis coronat opus!...

(§.) Episcopulu gr. c. romanu de la Gherl'a, parintele Mihaiu Pavelu, fiindu denumitu de guvernulu ungurescu episcopu la Orad'i-a-mare, pòte cà se va fi îmbucuratu, socotindu cà a avansètu, dèr atunci amaru s'a incelat, cà-ci vine la o diècesa încàrcata de detor'i p'rin ateceso-rulu seu, ierte-lu Ddieu.

(§.) *Èra in loculu Pré Santiei Sele la Gherl'a este denumitu canoniculu de la Orad'i-a-mare Sabo. Pr'in densulu dièces'a Gberlei devine — s'anta. F'iresce, precum e santulu, asiè trebue să-i fia si tàmài'a!*

(§.) S'a comisu atentatu a-sup'a vietii tiarului, dèra nu a rousitu, nu dóra pentru cà rusii (si nemtii) nu sci u impu-sicá (trage la semnu), ci d'in simpl'a cauza, cà tiarulu totu de o-data e si santulu locutiitoriu alu lui Domnedieu pe pamentu — in Rusi'a, si ca de atare nemicu nu se prinde de elu.

Betran'a directrice a unui institutu de fete d'in strainetate observá intr'o demanétia, cà un'a d'in pedagógele sele ajunge intr'o positiune delicata. De-solata si-frange manele, dicendu:

— Asi fi voitu mai bine să mi se intemple mie, de 10 ori, acèsta nenorocire!

Unu pianistu, care prandise a-fore d'in oras'u, este rogatu să remana nóptea la amiculu seu:

— *E departe pone la bariera si drumulu nu e toc-mai siguru.*

— *O! pucènu mi pasa de ast'a.*

— *Dér d'ei fi atacatu de vr' unu pungasiu?*

Pianistulu respunde cu recèla:

— *Ii voiu dá unu biletu pentru concertulu meu!*

La Ternov'a unu deputatu scui pandu mereu de la inaltínea tribunei peste stenografi, presiedintele ordoná ustieriloru, să-i aduca o scui pitória si atrage atentiunea oratorului a-supr'a usului cuvenitu.

— Protestezu in numele principieloru liberale, in contr'a tendintieloru absolutiste a le dlui presidentu, care voiesce să me faca sclavulu unei cutfi cu nà-sipu. Ce va să d'ca o adunare constituante, in care reprezentantulu natiunii nu pòte scui pá in libertate? Voiu scui pá, dle presiedinte, si voiu scui pá protes-tandu d'in adenculu animei, in contr'a ori-cui va incercá să se atinga de libertatíle Bulgariei! (Aplause prelungite.)

De pe la cas'a satului.

Lui Moise in *Caransebestu*: Lasa, cà „Draguti'a“ e patronulu di-riului nostru; dèra articulu tramisu „Cristosu a inviètu in Caramisedes“ dupa mine nu combate nemicu, ce vitu ar potè să se numéscu. Au pecatu este, cà a emisu cercularin, spre a se colectá pentru nefericitii de la Seghedinu? Ori ce reu ar fi pentru natiune, de cum-va ar deveni „decoratu cu unu clopota mai mare, de câtu clopotielulu de la Aradu?“ Vorb'a e numai, să nu se faca tradatoriu pentru dragulu „clopoteloru si clopotieloru,“ si asiè ce-va nu se pòte dice neci despre celu de la noi, pre care inca l'ai luat sub ascutitulu sabiei D'Tele. Ce-e dreptu, serviciu mai mici au facutu ei si voru, dèra acele numai genéza, era nu si tra-déza. Lui Pandelie d'in Galati inse i-oiu taiè unu picu pe sub limba pentru articulu d'in „Delfinulu“ seu, in care infèra pre romanii de d'in còce d'in caus'a, cà facu opositia guvernulu magiaru.

La on. *Societate „Petru Maioru“* in B. — Nu atât pentru cuven-tulu, cà ati luat „unu concludu unanimu“ — să cereti fói'a gratuitu, câtu mai multu d'in consideranti'a nationalului scopu, ce-lu urmariti chiaru in capital'a Ungariei, vi-am acordatu si *asta-data* cererea; dèr rebonificati-mi inca portulu postale de 40. cruceri pe anu. Asi acceptá de la membrii si vre unu articulu umoristicu, ca astfoliu să progreseze si să inainteze in tóte directiunile.

Dlul I. P. in *Alb'a-Iul'a*: ti-am satisfacutu cererea, mai multu: ti-am tramisu si nrulu 5. Si in casulu, candu voru sosi cele noue lu-crári, ti-voiu pune diarinlu in cursu chiaru. A-poi mai si nescari abonenti d'in partile acele.

PUBLICATIUNI TACSABILI.

2.

6-5.

Negutiatori'a

la

„măfia neagra“

ca lista

FRANCISCU si EDUARDU TONES

d'in Aradu, in piat'a principale,

si-recomenda stabilementulu ei bine aprovisionatu cu d' al'de droguele, bacanii, specerii, articuli de coloratu, farine de vapóre, sementie pentru economii si gradine, papire si foliu de foliu de alte recuisite de scrisu si cu ape minerali totu de-a-un'a prospete.

Tóte aceste cu pretiurile cele mai eftine.

Comandele d'in provincii le efectueza la momentu pr'in posta, punendu in contu dupa fia-care statiune numai portulu de cruceri 33. la o greutate de 5 chilo.

Proprietariu, editoriu si redactoru respundietoriu: **Mircea V. Stanescu.**

Cu tipariulu lui Stefanu Gyulai in Aradu.

Spec. Dum. Franciscu Hoffu Dogninu avocat